

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

845. An obtinens gratiam motûs proprii teneatur servare hanc regulam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 33. dum ait eam locum non habere in præjudicium institutionis faciendæ ad præsentationem veri Patroni, pro quo citat Seraph. decis. 285. n. 6. & Rotam decis. 796. n. 3. l. 3. p. 3. divers. Item in manualibus. Chok. ex mand. cit. q. 9. citans etiam pro hoc Mohed. decis. 169. Gernon. de indultis Card. §. regularia. n. 37. Neque in consistorialibus, hoc est, beneficiis, de quibus Papa disponit in Consistorio coram Cardinalibus. Paris. de resign. l. 2. q. 2. n. 6. citans Sarnenf. ad hanc regulam. q. 24. & Rotam in Spoletana abbatis.

Questio 844. Ad quid per verba illa regula: & infra sex menses ipsam possessionem ad iudicium evocari facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam diffinitivam inclusivè profequi debeat (quæq; vocatur secunda pars regula. Lott. l. 2. §. 2. n. 51) obligetur impetrans, & qualiter isti obligationi satisfaciat?

1. **R**espondeo: tamen si videri posset satis esse, ut infra 6. menses decreta sit citatio possessoris, ut tenuisse aliquando Rotam, tenet Glossator Alphon. Soto apud Chok. hic n. 8. verisimilius tamen censet ipse, & cum eo Chok. hic n. 38. non sufficere quoad effectum hujus regulæ, citationem infra 6. menses ab impetrata gratia decretam, & impetratam esse; sed insuper executionem illius (ut verba illa: ad iudicium evocare facere: satis indicare videntur) quin & cursoris seu nuncii, per quem facta citatio, relationem; eò quòd statuta debeant declarari juxta jus commune; secundum quod citationes ita completè accipi solent, ut etiam nuntiorum responsiones & relationes includant, ut Host. in c. quoniam contra. de prob. §. citati omnes. Quod tamen limitat Chok. hac ratione n. 40. nisi possessor mittat mandatum pro cura; quia illud æquippollet citationi executæ.

2. Secundò tempus illud 6. mensium incipit currere à tempore datæ impetrationis, non verò à tempore expeditionis Bullarum. Glossator apud Chok. n. 12. & apud eundem n. 44. Gomez. n. 67. Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 14. ubi, quòd Papa parte instante soleat hoc semestre prorogare, dummodo tamen non elapsum sit. De ceterò, si impetrans, cessante tali prorogatione, possessorem analem interea non vocavit in iudicium, intrabit dispositio hujus regulæ.

3. Tertio annus ille ad profequendum incipit currere non à tempore citationis factæ, sed executæ. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 24. Chok. hic. n. 46. citans Mand. hic q. 73. Lott. loc. cit. n. 61. citans Sarnenf. hic q. 66. quem secuta esse Rotam, ait in una Augustana Canonica. 8. Februarii. 1602. Idque etiam si citatio facta fuisset ante lapsum semestre, v. g. sub ejus initium vel medium; licet non detur dilatio 6. mensium ad citandum; sive ut interim citari possit possessor, sive in curia Romana, sive extra illam existens; dum citatur v. g. secundo mense istius semestris, non debet expectari tempus sex mensium elapsorum, seu ultra duos illos menses adhuc 4. alii, ut tunc demum, iis elapsis, inchoetur dictus annus. Glossator apud Chok. n. 4. Chok. ipse n. 46. citans Mand. hic q. 72.

4. Quarto regula hæc exigit, expeditionem causæ fieri in petitorio intra annum; si tamen adversarius suspendisset petitorium, totum illud tempus disputationis possessorii ab anni cursu deducit.

cedum est. Tond. n. 26. & 27. citans Cres. decis. 10. de causa prop. & poss. Sufficit autem, impetrantem facere quantum est in se quòd expeditionem causæ, & quòd per eum non flet, quò minus intra annum fuerit pronunciata sententia & causa finita; si id contingat ob varias adversarii exceptiones & replicas, aut iudicis hæitationem, ita ut impetranti ob dicta impedimenta supervenientia, quæ contingunt ex partis vel iudicis facto, vel alio modo (de quibus vide Franc. in c. ex ratione. de appellat.) non currat interea dictus ille annus. Glossator apud Chok. n. 15. & ipse Chok. n. 47. citans Gonz. ad regulam 8. gl. 12. §. 1. n. 17. Tond. loc. cit. n. 22. Lott. loc. cit. n. 57. junctò n. 62. & 63. & n. 59. subdens, & pro hoc citans Aymon. conf. 132. n. 4. Menoch. conf. 518. n. 3. tunc demum iudicandum adhibitam sufficientem ab impetrante diligentiam, si constabit, juris remedia omnia fuisse tentata, veluti si in citando fortè latitantem, vel alias absentem, servata sit forma juris, de qua in Clem. 1. §. quia verò. de iudic. Et in profequendo seu expediendo, si ex actis resulet justificatio narratorum facta intra annum, cum debita instantia pro ipsa expeditione, adeò, ut non steterit per ipsum impetrantem, quo minus iudex pronunciaret &c. procedereque hunc effectum adhibita diligentia, etiam si possessor malignè fuisset cursum iudicii remoratus; puta, recurrendo ad laicos, vel etiam justificatam ab impetrante gratiam possessor seu reus exceperit, & obtinuerit dilationem ad probandam suam exceptionem; adeò ut ipsi impetranti opus sit novas probationes facere pro elidenda exceptione rei, tradit Lott. à n. 62. monet tamen Glossator loc. cit. & Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 15. apud Chok. n. 46. debere in hoc casu impetrantem protestari, quòd per eum non flet, ne alias fortè currat ei terminus. Negat tamen hoc ipsum Tond. loc. cit. n. 23. nimirum quòd opus sit aliqua protestatione super impedimento, maxime, si tale impedimentum proveniat ex facto adversarii, citat pro hoc Riccius. Collect. 318. subdit tamen Tond. n. 24. quòd in Gallia teneatur impeditus protestari, & protestationem intimare parti, alias excludatur, propter decretum de pacif. possessoribus. ait etiam Chok. hic n. 46. quòd quia plerumque ob similia impedimenta causa intra annum finiri non possit aut soleat, impetrantes soleant à Papa derogationem hujus secundæ partis regulæ impetrare; aut saltem obtinere prorogationem protestando, quòd per ipsos non flet; monet etiam Mand. q. 76. quòd impetrans prorogationem istius anni ad profequendum, vel etiam semestris ad citandum, debeat eam obtinere adhuc constitutus intra illum annum aut semestre, alias illi prorogationem non profuturam; sed nova opus esse concessione. Porro in casu, dum possessor intra semestre citatus cessit beneficio, vel decessit intra annum, non imputari impetranti, si non fuerit persecutus usque ad sententiam, tradit Rebuff. ad hanc regulam. gl. 14. apud Chok. n. 48. qui tamen ait, aliter in hoc puncto videri voluisse Gomez. hic q. 62.

Questio 845. An obtinens gratiam motus proprii teneatur hanc regulam observare?

Respondeo affirmativè; cum enim hæc regula lata sit publicæ utilitatis gratiâ, ad fraudes & lites repellendas, non censetur Papa huic regulæ vel derogare per clausulam motus proprii (quæ ut Jo. And. in c. si motu proprio, de prob. in 6. Alex. conf. 205.

205. l. 7. Bellam. decif. 392. & 474. & Felin. in c. in nostra. de rescrip. apud Chok. hic. n. 53. nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis; nec in iis; quorum princeps non habet plenam notitiam; de quibus in hac regula; quæ facti sunt) Chok. hic. an. 51. ex Mand. hicq. 49.

Quæstio 846. Qualiter penam statutam in regula incurrat impetrans, ubi is in hanc secundam regula partem offenderet?

R Espondeo primò: pœna ista solvendi Camera 50 florenos auri hodie non est in usu amplius, Glossator apud Chok. num. 16. & Chok. ipse n. 54. ex Gomef. n. 40. saltem, ut pars victrix eam exigat, quidquid sit de eo, quod vult glossator, num si fiscus Romanus possit illum exigere coram Auditore camerae vel causæ: sed hodie possessores victores contenti sunt condemnatione impetrantis in expensas, & nullitate impetrationis adversarii cum absolutione ab illius impetratione. Chok. n. 54. alia pœna satis clarè expressa est in regula.

2. Respondeo secundò magis exactè, & sub distinctione duplicis casus. Si peccavit impetrans contra regulam, omitendo nimirum citare intra semestre, prosequi intra annum, exprimere conditiones possessionis in regula requisitas &c. simpliciter solum incurrit pœnam annullationis impetrationis, & omnium inde secutorum: & tenetur ad omne, quod interest possessoris. Lott. l. 2. q. 52. n. 70. si vero peccavit contra illam per calumniam & impositionem (quem casum à priore separat regula verbis istis: *si per possessorem ipsum injuste, frivole, & indebitè molestasse reperit extiterit*), vult regula in pœnam solvi Camera 50 florenos auri, hoc est ducatos, ut Lott. loc. cit. Et quòd hanc malitiam non considerat regula simplicem inobservantiam, adeòque præsumptam calumniam, sed commissioem contra rationem ipsius regulae, & calumniam veram ex conspecta veritate, id est, per sententiam contra illum latam, ut Lott. loc. cit. n. 88. ex Mand. hic. q. 86. n. 2. Insuper adjicit pœnam inhabilitatis personæ (nimirum impetrantis) ad idem beneficium, ex alia tamen vacatione seu modo vacandi, diverso ab expresso in impetratione etiam per literas si neutri, aut subrogationis; adeòque extinguendo litem, ut inde beneficium non censeatur licitiosum. Lott. cit. n. 70. atque ita regula supponit litem jam motam possessori, non tantum in hoc secundo casu transgressionis regulæ (uti id ex eo constat, quòd loquatur de calumnia & improbitate detecta, de qua aliter constare non potest, quam per sententiam) sed & in priori casu; siquidem annullatur impetratio cum omnibus inde secutis; illud enim refertur ad acta judicialia super ipsa impetratione, ut sunt citationes, examen testium, instrumentorum productio &c. Lott. cit. n. 70. Porrò dicta pœna inhabilitatis referri nequit ad casum, in quo servata non est prima pars regulæ, utpote cui parti passim solet derogari (de quo paulò post.) sed ad casum, in quo quidem facta citatio, & his mora; sed non servata forma regulæ in citando aut promovendo iudicio, & in hoc quidem casu inhabilitat eum regula, ut non possit capere beneficium illud ex eadem impetratione, aut ex gratia aliqua dependente à prima illa impetratione; sed non inhabilitat eum, ut nequeat illud obtinere ex nova gratia, independente à prima.

F. Leuen. Fort. Benef. Tom. II.

Lott. à num. 73. vide eundem de his ulterius numeris seq.

Quæstio 847. An, & qualiter regula de annali solet derogari?

R Espondeo primæ parti, quæ est de exprimendis conditionibus possessoris, & causa specifica vacationis, & tempore possessionis, solet à Papa de facili derogari. Lott. l. 2. q. 52. n. 5. citans Gregor. decif. 213. n. 1. Tond. in qq. benef. p. 1. c. 85. n. 17. Idque passim ex stylo, etiam per clausulas generales in gratiis novis. Lott. loc. cit. n. 79. licet derogatio hujusmodi non attendatur, si principalis gratia sit nulla. Lott. cit. n. 51. Tond. n. 19. citans Puteum decif. 19. l. 2. Talis autem derogatio debet esse specialis; nec sufficit, quòd in supplicatione fiat mentio annalis possessionis, nisi illius expressa accedat derogatio. Tond. loc. cit. n. 18. Quòd etiam huic primæ parti derogetur per Nuntium Apostolicum, habet Tond. n. 17.

2. Secundæ verò parti hujus regulae nusquam consuevit derogari. Lott. n. 52. Tond. loc. cit. n. 21. Hujus rei ratio est, quòd licet prior pars fuerit atque ac secunda pars regulæ inducta ad coercendam improbitatem impetrantium, quia tamen aliud nihil concernit, quam instructionem Papæ circa personam possessoris, & qualitatem illius: neque jus publicum neque privatum læditur, dum ea non servatur, derogatio illius nullam in se habet amaritudinem. Lott. cit. n. 52. Posterior verò pars regulæ concernat jus publicum; nam nisi citetur possessor intra 6 menses, & exinde intra annum causa expediatur, regula præsumit calumniam in impetrante, & super hac præsumptione amplius disponit, nimirum annullando impetrationem, & alias pœnas decernendo. Unde jam non dicitur præsumptio simplex, sed juris & de jure, juxta doctrinam Bald. in l. five possideris. c. de probat. Menoch. eod. tr. l. 1. q. 3. à. n. 16. Lott. n. 53. quapropter etiam, si huic quoque parti derogaretur, videretur quodammodo foveri ista malitia quòd leges abhorrent. Lott. n. 54.

3. Veruntamen, si justa causa subest, consuevisse prorogari hæc tempora semestris illius & anni, ut dictum supra, adeò, ut nusquam prorogatio hæc solet denegari, teste Lott. n. 55. ex Gomef. hic. q. 71. & Gratian. discept. forens. c. 624. n. 24. in tantum etiam ut non teneatur impetrans causam obtinenda hujusmodi prorogatione suggestam seu obtentam justificare. Lott. num. 56. citans Sarn. ad reg. de triennali. q. 57.

Quæstio 848. Regula de triennali possessione (quæ est tertia) alias 35. Cancell. quòd continent?

R Espondeo subjungendo ipsa verba regulæ: *Statuit, & ordinavit idem D. N. quòd si quicumque beneficia Ecclesiastica, qualiacumque sint, absque Simoniaci ingressu Apostolica vel Ordinaria collatione aut electione, & electionis hujus confirmatione, seu presentatione & institutione illorum, ad quos beneficiorum hujusmodi collatio & proviso, electio & presentatio, seu quavis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit (dummodo in beneficiis hujusmodi, si dispositio Apostolica ex aliqua reservatione generali in corpore juris clausa reservata fuerint, se non intruserint) super istis beneficiis taliter possessis nequeant molestari; nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas*